

НАРОДНО СЪБРАНИЕ	
Вх. №	52-654-01-164
Дата:	21 / 10 2026 г.

ДО

ПРЕДСЕДАТЕЛЯ НА
НАРОДНОТО СЪБРАНИЕ

Г-ЖА МИХАЕЛА ДОЦОВА

11⁵⁵
[Signature]

УВАЖАЕМА ГОСПОЖО ДОЦОВА,

На основание чл. 87, ал. 1 от Конституцията на Република България и чл. 70, ал. 1, т. 1 ПОДНС внасяме проект на Закон за изменение и допълнение на Закона за семейни помощи за деца с мотиви към него и предварителна оценка на въздействието, съгласно методологията, приложена към ПОДНС.

Молим, законопроектът да бъде представен за разглеждане и гласуване, съгласно установения ред.

Приложения:

1. Мотиви към законопроекта;
2. Оценка на въздействието;

ВНОСИТЕЛИ:

[Signature] Катя Иванова
[Signature] Анастас Анастасов
[Signature] Павел Томов
[Signature] Стефан Убачев
[Signature] Николай Убачев

Андрей Иванович
Григорьев
Васильев

Проект!

ЗАКОН

за изменение и допълнение на Закона за семейни помощи за деца

В сила от 01.04.2002 г.

(Обн. ДВ. бр.32 от 29 Март 2002г., изм. ДВ. бр.120 от 29 Декември 2002г., изм. ДВ. бр.112 от 23 Декември 2003г., изм. ДВ. бр.69 от 6 Август 2004г., изм. ДВ. бр.105 от 29 Декември 2005г., изм. ДВ. бр.21 от 10 Март 2006г., изм. ДВ. бр.30 от 11 Април 2006г., изм. ДВ. бр.33 от 21 Април 2006г., изм. ДВ. бр.68 от 22 Август 2006г., изм. ДВ. бр.95 от 24 Ноември 2006г., изм. ДВ. бр.113 от 28 Декември 2007г., изм. ДВ. бр.71 от 12 Август 2008г., изм. ДВ. бр.110 от 30 Декември 2008г., изм. ДВ. бр.23 от 27 Март 2009г., изм. ДВ. бр.15 от 23 Февруари 2010г., изм. ДВ. бр.24 от 26 Март 2010г., изм. ДВ. бр.99 от 16 Декември 2011г., изм. и доп. ДВ. бр.54 от 17 Юли 2012г., изм. и доп. ДВ. бр.103 от 28 Декември 2012г., изм. ДВ. бр.15 от 15 Февруари 2013г., изм. ДВ. бр.109 от 20 Декември 2013г., изм. и доп. ДВ. бр.57 от 28 Юли 2015г., доп. ДВ. бр.79 от 13 Октомври 2015г., изм. ДВ. бр.96 от 9 Декември 2015г., изм. и доп. ДВ. бр.98 от 9 Декември 2016г., изм. и доп. ДВ. бр.99 от 12 Декември 2017г., изм. ДВ. бр.30 от 3 Април 2018г., изм. и доп. ДВ. бр.77 от 18 Септември 2018г., изм. и доп. ДВ. бр.88 от 23 Октомври 2018г., изм. ДВ. бр.105 от 18 Декември 2018г., изм. ДВ. бр.24 от 22 Март 2019г., изм. и доп. ДВ. бр.35 от 30 Април 2019г., изм. ДВ. бр.101 от 27 Декември 2019г., изм. и доп. ДВ. бр.104 от 8 Декември 2020г., доп. ДВ. бр.14 от 17 Февруари 2021г., изм. и доп. ДВ. бр.102 от 23 Декември 2022г., доп. ДВ. бр.66 от 1 Август 2023г.)

§ 1. В чл. 8д, алинея 3 се изменя така:

„(3) Размерите на месечните помощи по ал. 1 и 2 се определят в зависимост от степента на увреждането или степента на намалената работоспособност и в съответствие с предназначението им, определено в ал. 5. От 1 януари всяка година размерите на помощите се увеличават с по-високия от следните два процента: процента на нарастване на линията на бедност за годината спрямо предходната или процента на годишната инфлация за месец ноември на предходната година спрямо същия месец на годината преди нея, измерена чрез индекса на потребителските цени, публикуван от Националния статистически институт. Полученият размер се закръглява до втория знак след десетичната запетая и не може да бъде по-нисък от размера за предходната година.“

Преходни и заключителни разпоредби

§ 2. В Закона за личната помощ (обн. ДВ. бр.105 от 18 Декември 2018г., изм. и доп. ДВ. бр.103 от 4 Декември 2020г., изм. ДВ. бр.8 от 28 Януари 2022г.

) се правят следните изменения и допълнения:

1. В чл. 13, алинея 2 се изменя така:

„(2) Когато ползвател на лична помощ е дете с трайно увреждане, за което се получава месечна помощ по чл. 8д, ал. 5, т. 2 от Закона за семейни помощи за деца, средствата за заплащане на личната помощ са за сметка на държавния бюджет на Република България и за часовете, определени в направлението по чл. 25, ал. 2 от Закона за хората с увреждания. Средствата се превеждат по бюджета на общината от Агенцията за социално подпомагане, след определянето на асистент и сключването на трудовия договор и не се удържат от месечната помощ.“

§ 3. В двумесечен срок от влизането в сила на този закон Министерският съвет приема необходимите изменения в подзаконовите нормативни актове по прилагането му.

§ 4. Министърът на труда и социалната политика привежда наредбата по чл. 17 от Закона за личната помощ в съответствие с този закон в двумесечен срок от влизането му в сила.

§ 5. Законът влиза в сила от 1 януари 2027 г.

ВНОСИТЕЛИ:

Катя Иванова
Анастас Анастасов
Тавел Томов
Циген Убачев
Никола Убачев

Любен Иванов
Елена Иванова
Василина Иванова

М О Т И В И

към проекта на Закон за изменение и допълнение на Закона за семейни помощи за деца

Предлаганият проект на Закон за изменение и допълнение на Закона за семейни помощи за деца има за цел да създаде по-предвидима и устойчива законова уредба на подкрепата за семействата, които отглеждат деца с трайни увреждания, както и да премахне съществуващата връзка между получаването на лична помощ и намаляването на средствата, предназначени за нуждите на децата.

Месечните помощи за отглеждане на дете с трайно увреждане са единствената подкрепа за семействата на тези деца, която се предоставя като редовна парична помощ, и са важна опора за отглеждането на детето в семейна среда.

В сега действащата редакция на чл. 8д от Закона за семейни помощи за деца поставя размерите на месечните помощи в зависимост от поличитеска воля без да е предвиден автоматизиран механизъм за увеличението им. Междувременно, цените на терапиите, рехабилитацията, лекарствата, помощните средства, специализираното обучение и транспорта продължават да растат, а разходите на семействата са значителни. Много родители са принудени да ограничат или прекратят трудовата си дейност, за да се грижат за децата си. По този начин реалната стойност на помощта намалява, а с нея и достъпът на децата до услуги, от които зависи развитието им.

Семействата на децата с най-тежки увреждания са принудени да избират между асистент и терапии, консумативи и лекарства. Това е единствената група, чието право на услуга е обвързано с отказ от част от вече отпуснато социално подпомагане. Помощта по чл. 8д е предназначена за ежедневните нужди, рехабилитацията и лекарствата на детето, а осигуряването на достъпна услуга е ангажимент на държавата и не следва да се прехвърля върху бюджета на най-уязвимите семейства.

Първата група промени е насочена към механизма за определяне на размера на месечните помощи по чл. 8д от Закона за семейни помощи за деца.

Действащата уредба предвижда размерите на тези помощи да се определят ежегодно със закона за държавния бюджет, като не могат да бъдат по-ниски от предходната година. По този начин размерът на помощта, макар да е уреден като законово социално право, на практика остава зависим от ежегодното бюджетно решение.

Предлага се този подход да бъде променен, като се предвиди автоматизиран механизъм за изменение размера на помощта по обективен и предварително определен критерий - по-високия от следните два процента: процента на нарастване на линията на бедност за годината спрямо предходната или процента на годишната инфлация за месец ноември на предходната година спрямо същия месец на годината преди нея, измерена чрез индекса на потребителските цени, публикуван от Националния статистически институт

Предложеният механизъм има за цел да осигури предвидимост, прозрачност и гарантиране на реалната стойност на помощта. Размерът няма да зависи от ежегодното вземане на отделно политическо решение дали и с колко да бъде увеличен, а актуализацията ще следва предварително установено в закона правило.

Втората група промени е свързана с финансирането на личната помощ за деца с трайни увреждания.

Сега действащата уредба поставя в пряка зависимост две различни форми на подкрепа: от една страна, месечната помощ по ЗСПД, предназначена за задоволяване на основните и специфичните потребности на детето, а от друга личната помощ по ЗЛП, предназначена да осигури необходимата подкрепа при ежедневното функциониране.

Належаща е необходимостта от премахване на механизма, при който част от средствата по чл. 8д ЗСПД се пренасочват към финансиране на личната помощ, и със законопроекта е предложено възнаграждението на личния асистент за децата с тежки увреждания да се осигурява като отделен публичен ресурс, без това да намалява средствата, предназначени за детето.

Предлага се средствата, необходими за финансиране на възнаграждението на личните асистенти да бъдат изцяло за сметка на държавния бюджет.

По този начин се избягва ситуация, при която използването на една форма на социална подкрепа води до намаляване на друга форма на подкрепа, предназначена за същото дете.

ВНОСИТЕЛИ:

Михаил Димитров
Александра Ангелова
Томас Томов
Игорь Иванов
Николай Иванов
Любен Иванов
Елена Ангелова
Александра Ангелова

ПРЕДВАРИТЕЛНА ОЦЕНКА НА ВЪЗДЕЙСТВИЕТО НА ЗАКОНА ЗА ИЗМЕНЕНИЕ И ДОПЪЛНЕНИЕ НА ЗАКОНА ЗА СЕМЕЙНИ ПОМОЩИ ЗА ДЕЦА

1. Основания за законодателна инициатива

Законопроектът има за цел да се въведе обективен, автоматизиран и предвидим механизъм за ежегодна актуализация на месечните помощи по чл. 8д ЗСПД, да се гарантира, че размерът не губи стойността си вследствие на годишната инфлация, да се осигури едновременно и независимо ползване на месечната помощ по ЗСПД и личната помощ по ЗЛП, както и да се гарантира, че използването на лична помощ не води до намаляване на средствата, предназначени за задоволяване на непосредствените потребности на детето.

2. Заинтересовани групи.

Заинтересовани от законодателното предложение са децата с трайни увреждания, техните родители, осиновители, семействата на роднини или близки и приемните семейства, при които са настанени деца с трайни увреждания, Агенцията за социално подпомагане, общините, Министерството на труда и социалната политика.

3. Анализ на разходи и ползи

Прилагането на законопроекта ще доведе до допълнителни разходи за държавния бюджет по две направления: ежегодна индексация на месечните помощи за деца с трайни увреждания и осигуряване на бюджетен ресурс, който да замести средствата, пренасочвани от тези помощи за финансиране на личната помощ.

Съгласно публикуваната бюджетна прогноза на Министерството на труда и социалната политика за 2027 г. за месечните помощи по чл. 8д са предвидени 139 196 400 евро при запазени размери и прогнозен средномесечен обхват от 30 500 деца. Тези показатели се използват като основа на предварителния разчет и не представляват утвърден бюджет за 2027 г.

При увеличение на линията на бедност от 390,63 евро за 2026 г. на 443 евро за 2027 г. приложимият процент за целите на разчета е приблизително 13,4065 на сто. При условие че прогнозната база обхваща пълните размери на помощите преди удържките за лична помощ, допълнителният годишен разход за индексация възлиза на около 18,66 млн. евро. Разчетът предполага, че годишната инфлация за ноември 2026 г. няма да надвиши ръста на линията на бедност. При по-висока инфлация увеличението ще бъде определено съобразно нея.

По данни от отчета на МТСП за първото полугодие на 2026 г. удържаните от месечните помощи средства за лична помощ са 7 120 145,63 евро. При запазване на средномесечния им размер необходимият допълнителен ресурс за отпадане на удържките се оценява на около 14,24 млн. евро годишно. Тази сума замества досегашното участие от помощите на семействата, без повторно да се отчита като нов разход вече осигуреното финансиране на възнагражденията на асистентите.

При посочените допускания общият допълнителен разход за 2027 г. се оценява на около 32,90 млн. евро. Ако прогнозната база от 139 196 400 евро е след приспадане на удръжките, индексацията следва да се изчисли върху възстановения пълен размер на помощите, при което общият допълнителен разход би бил около 34,81 млн. евро. Окончателният разчет следва да се уточни с МТСП и АСП според обхвата на бюджетната база, броя на правоимащите по категории и приложимия процент на индексация. В оценката не са включени евентуални еднократни административни разходи или разходи при увеличаване на броя на ползвателите на лична помощ.

Необходимите средства следва да бъдат предвидени в държавния бюджет за 2027 г. и в средносрочната бюджетна прогноза. Законопроектът не въвежда нови приходоизточници. Разходите имат постоянен характер, като през следващите години индексацията ще се прилага върху вече актуализираните размери на помощите.

Очакваните ползи са по-голяма предвидимост на подкрепата, ограничаване на обезценяването на помощите и увеличаване на средствата, които остават на разположение на семействата за потребностите на децата. Отпадането на удръжките ще позволи ползването на лична помощ да се съчетава със запазване на дължимата месечна помощ. Това ще намали финансовото натоварване върху семействата и ще подпомогне грижата за децата в домашна и семейна среда.

4. Административна тежест и структурни промени

С приемането на законопроекта не се предвижда създаване, закриване или преобразуване на административни структури.

5. Въздействие върху нормативната уредба

Приемането на законопроекта налага изменения в Закона за личната помощ, чрез които се предвижда средствата за механизма лична помощ да се осигуряват от държавния бюджет.

Промените в Закона за семейни помощи за деца и Закона за личната помощ ще наложат съответни изменения и допълнения в подзаконови нормативни актове.

6. Равно третиране от държавата и балансирано демографско развитие

Предложението не засяга спазването на принципа на равенство съгласно българското законодателство и за равното третиране от държавата на българите и българските граждани, живеещи извън страната.

Не се очакват негативни въздействия на предложението върху балансираното демографско развитие, включително върху темповете на намаляване на броя на населението, динамиката на миграционните потоци и ограничаването на броя на емигриращите българи.

ВНОСИТЕЛИ:

Катя Иванова
Анелия Ангелова
Павел Попов
Вигор Иванов

Милош Уваров
любен и верен /
Елена Димитрова
Сасино Сасино